

MASSACULTUUR

GLOBALISERING

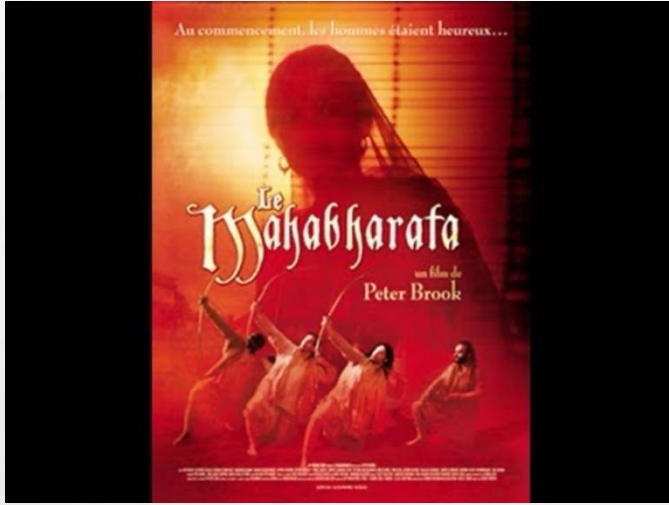
LES 1

Takashi Murakami en Beyoncé gaan allebei op een andere manier in op het fenomeen globalisering. Leg dit uit.

ANTWOORD

- Murakami maakt gebruik van het wereldwijde kapitalisme door zijn kunstpraktijk op te zetten als een bedrijf dat producten verkoopt over de hele wereld. OF Murakami gaat lucratieve partnerschappen aan met grote 'merken' zoals een kledingbedrijf of een popartiest.
- Beyonce laat in haar werk zien dat de wereld groter is dan het westen, door haar Afrikaanse roots centraal te zetten en samen te werken met artiesten en kunstenaars uit Afrika.

Het opvoeren van de *Mahabharata* en *The Kingdom* en het exposeren van de doodskisten van Kane Kwei en Paa Joe in westerse landen heeft een sociaal-maatschappelijke betekenis. Leg dit uit.

ANTWOORD

- Hierdoor wordt er aandacht gevraagd voor culturen of thema's die buiten de traditionele westerse canon vallen. (Mahbharata – India, Kane Kwei en Paa Joe – Ghana, The Kingdom – Slavernij)
- Door het tonen van werken uit andere dan westerse contexten wordt er een breder, intercultureel publiek aangesproken.

Christopher Schlingensief maakt voor zijn kunstwerk 'Bitte liebt Österreich' (2000) handig gebruik van de media. Noem drie manieren waarop hij dit doet.

ANTWOORD

- Zijn project is gebaseerd op het populaire programma 'Big Brother'
- Door de webcams zijn de deelnemers ook via het internet te volgen (een relatief nieuw fenomeen in het jaar 2000)
- Schlingensief laat een filmmaker en cameraploeg zijn project filmen
- Hij weet met zijn controversiële project veel media-aandacht te genereren.

Zowel Guerilla Girls als Ai Weiwei dagen de zittende macht uit in hun werk. Leg aan de hand van beide werken uit wie er uitgedaagd wordt en welk onderwerp te kunstenaars ter discussie stellen.

ANTWOORD

- De Guerilla Girls dagen de museumwereld uit en vragen aandacht voor de ongelijke en seksistische behandeling van vrouwen in de kunst.
- Ai Weiwei daagt de Chinese overheid uit doordat hij ondanks een reisverbod toch zijn werk kan tonen in Venetië. Hij vraagt daarmee aandacht voor een regime dat essentiële mensenrechten niet respecteert.

MASSACULTUUR

GLOBALISERING

LES 2

Giorgio by Moroder

vevo

Dance is elektronische dansmuziek die op- komt vanaf 1980. Luister het nummer Giorgio by Moroder van Daft Punk. In dit nummer beschrijft Giorgio Moroder de opkomst van de dance, vanuit de disco. Het nummer is een mengsel van disco- en dance- elementen.

Noem een disco-element en een dance-element uit het nummer.

ANTWOORD

Disco, een van de volgende:

- De 'gladde', gelikte sound.
- De rijke orkestratie met o.a. strijkers.
- De natuurlijke klank van de drums en gitaren.

Dance, een van de volgende:

- De doorlopende synthesizerloop (arpeggio genoemd).
- Het 'stapelen' van meerdere lagen drums over elkaar.
- Het gebruik van elektronisch klinkende geluidseffecten.

Theatermaker Naomi Velissariou bootst voor haar theaterconcerten een clubavond na. Noem vier elementen van de vormgeving die verwijzen naar de dancecultuur.

ANTWOORD

Vier van de volgende:

- Elektronische, four on the floor beats.
- Het geluid is luid en overstuurd.
- De outfits passen bij een dans/feestavond: strak, sportief en met glitters.
- Ontregelende (stroboscopische) lichteffecten.
- Snel afwisselende videobeelden als achtergrondprojectie.
- De DJ staat zichtbaar op het podium.

Marina Abramović, Pedro Reyes, Merlijn Twaalfhoven en Adelheid Roosen activeren allen het publiek in hun werk. Leg aan de hand van twee verschillen uit waarom Reyes, Twaalfhoven en Roosen gerekend worden tot de social- of community art en Abramović niet.

ANTWOORD

Twee van de volgende:

- Reyes, Twaalfhoven en Roosen werken met specifieke lokale groepen, terwijl iedereen die het museum bezoekt kan participeren in Abramović' werk.
- Reyes (wapenbezit), Twaalfhoven (conflict tussen twee bevolkingsgroepen) en Roosen (achterstandswijken) gaan in op specifieke problemen, terwijl het werk van Abramović algemener is en allerlei betekenissen oproept.

In filmfragment 5 zie je het eerste deel van de videoclip APES**T uit 2018 van The Carters (Beyoncé en Jay-Z). De videoclip is opgenomen in het Louvre in Parijs, een van de grootste en beroemdste musea ter wereld.

Je zou kunnen stellen dat The Carters in deze videoclip tonen dat ze een plek in de westerse kunstgeschiedenis hebben veroverd. Dit blijkt onder meer uit de tekst die The Carters zingen: 'Can't believe we made it', dat te interpreteren is als: wij staan hier en we hebben het gehaald, onze plaats in de (kunst)geschiedenis.

(3p) Geef nog drie andere argumenten op basis van filmfragment 5 waaruit blijkt dat The Carters in deze videoclip tonen dat ze een plek in de westerse kunstgeschiedenis hebben veroverd.

maximumscore 3

De antwoorden moeten de volgende strekking hebben (drie van de volgende):

- The Carters presenteren zich in het Louvre, bolwerk van de westerse kunstgeschiedenis, en voegen zichzelf hieraan toe.
- The Carters positioneren zich voor de Mona Lisa / presenteren zichzelf met de Mona Lisa tussen hen in. Hiermee geven ze aan op één lijn te staan met een van de iconen van de westerse kunstgeschiedenis.
- Zij staan boven aan een grote trap voor een klassiek standbeeld / voor een beeld van de godin van de overwinning (Nike). Hiermee geven zij aan dat zij een plaats hebben veroverd in de (kunst)geschiedenis / tonen zij hun overwinning.
- The Carters staan voor een Egyptisch (sfynx)beeld. Hiermee geven zij aan dat ze een nieuw hoofdstuk vormen in de lange westerse kunstgeschiedenis.
- The Carters presenteren zichzelf als een koningspaar in het voormalige paleis van Lodewijk XIV (het Louvre) en plaatsen zich op deze manier op één lijn met de machthebbende elite uit de westerse kunstgeschiedenis.
- The Carters presenteren zichzelf voor beroemde schilderijen / historiestukken uit de westerse kunstgeschiedenis en reageren (in pose, tekst, kleding) met hun videoclip op deze kunstgeschiedenis. Zo eisen ze een plek in de kunstgeschiedenis op (emulatio).
- The Carters presenteren zich in de vorm een tableau (freeze) in het museum als kunstwerk in de lijn van de kunstgeschiedenis.

In filmfragment 6 en op afbeelding 4 is te zien hoe Beyoncé te midden van een groep danseressen beweegt voor een neoclassicistisch schilderij van Jacques Louis David. Op dit schilderij is te zien hoe keizer Napoleon zijn vrouw Joséphine, dochter van een slavenhouder, tot keizerin kroont (afbeelding 3).

Volgens recensies in de Volkskrant wordt in de videoclip onze blik op de geschiedenis gericht en ons perspectief op de oude meesters getransformeerd. Hierbij staan onder andere macht en de afwezigheid van zwarte mensen in kunstwerken centraal. "Elk kunstwerk heeft betekenis in de clip en draagt bij aan een draaiing van machtsposities."

- (2p) Geef op basis van filmfragment 6 en afbeelding 3 en 4 aan**
- op welke manier in deze videoclip de afwezigheid van zwarte mensen tot onderwerp wordt gemaakt en
 - dat de machtsposities uit de tijd van Napoleon hier worden omgedraaid.

maximumscore 2

- **afwezigheid:**

1. Hier dansen verschillende zwarte vrouwen voor het schilderij van keizer Napoleon en zijn witte gevolg. Daarmee wordt een contrast neergezet en wordt onze blik gericht op de afwezigheid van zwarte mensen in dit kunstwerk / in de kunstgeschiedenis (1)

- **omdraaiing machtsposities (een van de volgende): 1**

1. In het schilderij wordt Joséphine tot keizerin gekroond. In de video staat Beyoncé exact voor Joséphine, zij lijkt daarmee de plaats van de keizerin in te nemen en zelf tot keizerin gekroond te worden. Je zou kunnen stellen dat de machtspositie van de witte vrouw wordt overgenomen door die van de zwarte vrouw.

2. In het schilderij is Joséphine geknield en daarmee nederig weergegeven en/of kijkt de beschouwer op haar neer. Beyoncé daarentegen staat trots rechtop / danst zelfverzekerd / wordt vanuit kikkerperspectief gefilmd, zodat we tegen haar (en de andere danseressen) opkijken, daarmee worden de posities omgedraaid van nederig naar trots.

3. Joséphine wordt omgeven door vooral machtige mannen, waar Beyoncé zich door louter zelfbewuste vrouwen laat omringen.

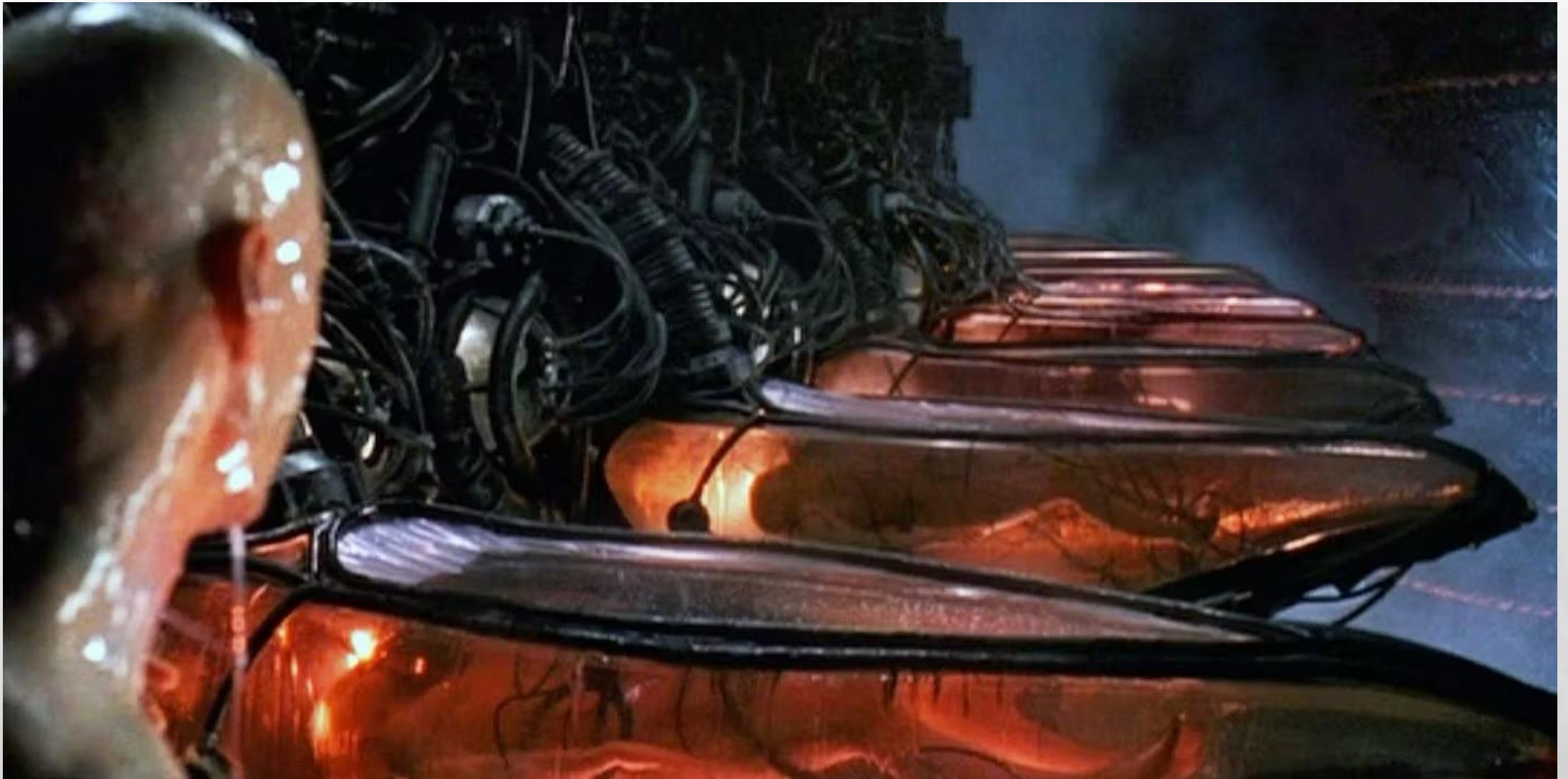
Leg uit wat de term ‘netwerkmaatschappij’ inhoudt en hoe Jon Rafman, Ghana Think Tank en NITE Ensemble hier elk op een andere manier op ingaan.

ANTWOORD

De netwerkmaatschappij heeft betrekking op de technologie van internet en draadloze communicatie die een steeds grotere rol speelt in het dagelijks leven.

Daarnaast heeft de term betrekking op ons sociale gedrag, dat daar mede een gevolg van is. Kunstenaars gaan hier op verschillende manieren op in:

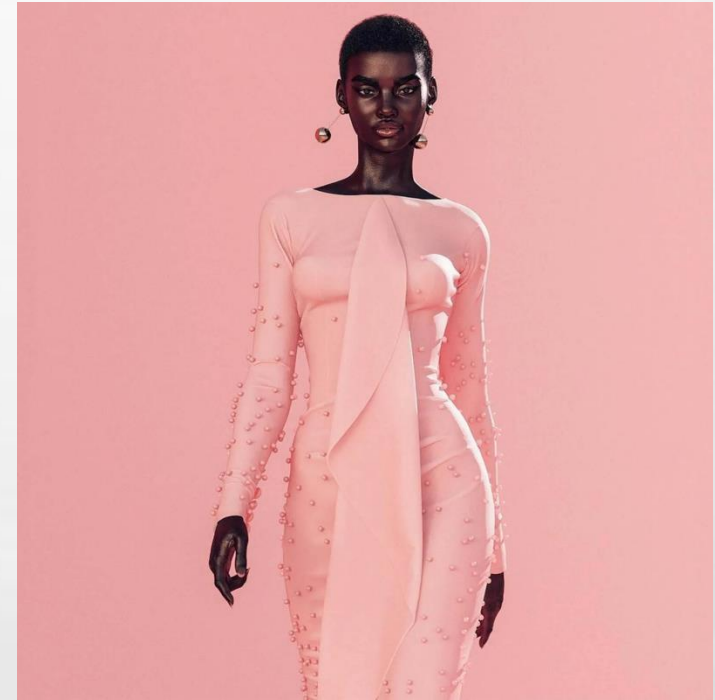
- Rafman laat zien dat een digitaal netwerk een plek is waar kunst 'gevonden' kan worden.
- Ghana ThinkTank gebruikt het netwerk als sociaal middel om te communiceren tussen groepen die elkaar normaal niet snel zouden ontmoeten.
- NITE Ensemble gebruikt vooral de netwerk-technologie, om een nieuw sort online theater te maken.

Filosoof Baudrillard stelt dat we leven in een hyperrealiteit gevormd door simulacra. Leg dit uit.

ANTWOORD

De media geven de realiteit niet alleen weer, maar 'maken' ook nieuwe realiteit. Een hyperrealiteit is een wereld waarin zoveel geconstrueerde beelden (simulacra) in omloop zijn dat we 'echt' niet meer van 'nep' kunnen onderscheiden. Onze realiteit wordt deels bepaald door deze simulacra die we nooit echt hebben gezien, maar die we kennen uit nieuwsuitzendingen, films, en van het internet.

De gamemakers van Guerilla Games en Cameron James Wilson creëren virtuele personages maar hun relatie tot de echte wereld is totaal verschillend. Leg dit uit aan de hand van hun werk.

ANTWOORD

- Guerilla Games creëert digitale fantasiewerelden waarin je als speler helemaal in 'verdwijnt', en de echte wereld even kunt vergeten.
- Cameron-James Wilson's avatar duikt juist op in de echte (mode)wereld en ontlokt discussies over diversiteit en arbeidsethiek.

De stoelen van Gavin Munro en de kunstenaar-robot van Lucy Seal en Aidan Meller bieden ons een blik in de toekomst van de kunst- en ontwerppraktijk. Leg uit dat het werk van Munro gebaseerd is op een positief toekomstbeeld, terwijl de robot Ai-Da eerder een negatief beeld van de toekomst schetst.

ANTWOORD

- Het groeiende meubilair van Gavin Munro kan gezien worden als een positief (utopisch) project omdat het ons een toekomst laat zien waarin industriële producten klimaatneutraal en vrijwel volledig natuurlijk vervaardigd kunnen worden.
- Robot Ai-da kan gezien worden als een negatief toekomstbeeld (dystopie), omdat zij staat voor een toekomst waarin het maken van kunst volledig overgenomen is door algoritmes en machines.